

Πληροφ. :

Αθήνα 5 Ιουλίου 1984

Τηλέφωνο : 32 31 230

Αριθ. Πρωτ.:

ΘΕΜΑ : «

ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

κ. Γέρον

ΚΟΙΝ: Στο Κ.Ε.Μ.Ε

Ειρήνηση για το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της αισθητικής αγωγής στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, Α' και Β' έτος (3 ώρες την εβδομάδα)

Σκοπός του μαθήματος της αισθητικής αγωγής στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες είναι η όρθη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση του μελλοντικού δασκάλου στο έργο της αισθητικής αγωγής με κυρίως στόχο την αποδέσμευση και ενίσχυση των δημιουργικών δυνάμεων του παιδιού.

Οι γνώσεις γύρω από φαινόμενο της τέχνης και η έμβάθυνση στο χαρακτήρα της εικαστικής δημιουργίας είναι εφόδια απαραίτητα για την παιδαγωγική στο σύνολο της. Δεν στοχεύουν άοριστα σε μία καλαισθητική καλλιέργεια, αλλά στη χρήση και αξιοποίηση μιās γλώσσας οπτικής που ολοένα γίνεται πιο καθοριστική, στις σχέσεις μας με το κοινωνικό και ευρύτερο περιβάλλον.

Με τη θεωρητική - αισθητική κατάρτιση

Μεταξύ άλλων επιδιώκεται:

- 1.- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του δασκάλου που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση της συμβολής της αισθητικής αγωγής στην ψυχοπνευματική ανάπτυξη του παιδιού.
- 2.- Με τη γνώση της παγκόσμιας καλλιτεχνικής δημιουργίας, ο δάσκαλος αντιλαμβάνεται την πολυμορφία της καλλιτεχνικής έκφρασης και γίνεται ικανός να κατανοήσει τα σύμβολα που χρησιμοποιεί το παιδί.
Νά σεβαστεί και νά εκτιμήσει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της έκφρασης κάθε παιδιού και σε τελευταία ανάλυση νά βοηθήσει στην ανάπτυξη της ελεύθερης προσωπικότητάς του.
- 3.- Αντιλαμβάνεται ότι η ευαισθητοποίηση των αισθητηρίων και η ανάπτυξη της ικανότητας έπεξεργασίας των έρεθισμάτων, διαμορφώνουν ένα καλύτερο επίπεδο ζωής.

- 4.- Βλέπει την τέχνη σαν μέσο επικοινωνίας και καλλιέργειας των ανθρωπίνων σχέσεων για την κατανόηση ανθρώπων και λαών.
- 5.- Μέ τη γνώση της παιδικής εικαστικής έκφρασης κατανοεί την ανάγκη της μη καταπίεσης της προσωπικής δημιουργικής φαντασίας του παιδιού και οδηγείται σε αποφυγή ισοπεδωτικών μεθόδων και μονόπλευρης καθοδήγησης με φορμαλιστικές παρεμβολές.
- 6.- Παύει να θεωρεί την καλλιτεχνική απασχόληση σαν υποβαθμισμένη χειροτεχνική εργασία.
- 7.- Αντιλαμβάνεται την βαθειά επίδραση της εικόνας στη νοημοσύνη του παιδιού, ιδιαίτερα μάλιστα σήμερα που η εικόνα κατακλύζει τα πάντα και αποτελεί αποφασιστικό μέσο επικοινωνίας τόσο των ατόμων όσο και ολόκληρων κοινωνιών σε σημείο που να θεωρείται σχεδόν σαν συμπληρωματική του λόγου.

Μέ την πρακτική κατάρτιση των δασκάλων επιδιώκεται:

Ή προσωπική επαφή και γνωριμία με τα υλικά, τις τεχνικές και τις έκφραστικές τους δυνατότητες, ώστε να είναι ικανοποιητικά καταρτισμένοι για να βοηθήσουν τα παιδιά κεντρίζοντας το ενδιαφέρον τους για προσωπικές επινοήσεις.

Παράλληλα οι ίδιοι οι δάσκαλοι μπορούν να αισθανθούν τη χαρά της έκφρασης και προσωπικής δημιουργίας. Γι' αυτό πρέπει να παρέχονται:

Α' Στο θεωρητικό μέρος της αισθητικής αγωγής

1.- Στοιχεία Ιστορίας της Τέχνης, από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τις μέρες μας.

Απαραίτητο είναι, το μάθημα να μη στηρίζεται στην απομνημόνευση γνώσεων, αλλά να γίνεται με αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε εποχής με την ανάλυση των ιστορικών συνθηκών και της μορφής αντιπροσωπευτικών έργων που θα γίνεται με τη βοήθεια σλάιτς, βίντεο, ταινιών κ.λ.π.

Επίσης να δίνονται οι στοιχειώδεις γνώσεις για την οπτική αντίληψη που σημαίνει κάποια επαφή με τη γλώσσα της εικαστικής έκφρασης, μία γλώσσα με παγκόσμια αναγνωρίσιμους χαρακτήρες.

2.- Θεωρίες για τα εξελικτικά στάδια της εικαστικής έκφρασης του παιδιού.

3.- Βασικές παιδαγωγικές αρχές στην ειδική διδακτική του μαθήματος.

- Για την ανάπτυξη της προσωπικότητας και του ατομικού χαρακτήρα της έκφρασης κάθε παιδιού.

- Τήν ἀπελευθέρωση τῶν ψυχοπνευματικῶν καί δημιουργικῶν δυνάμεών του.
- Τήν ἀνάπτυξη τῆς δημιουργικῆς φαντασίας καί παρατηρητικότητας.
- Τόν σεβασμό καί τή μή παραβίαση τῶν σταδίων ἔκφρασης τοῦ παιδιοῦ.

Ἐφαρμογή τῆς ἑξατομικευμένης διδασκαλίας τῆς ἐργασίας μέ ομάδες, σέ ἀτομική καί ὁμαδική ἐργασία, μέ ἐνθάρρυνση γιά ἀνάπτυξη πρωτοβουλίας καί μέ ἐρεθίσματα γιά δημιουργική δραστηριότητα πέρα ἀπό ἀντιγραφές προτύπων, σχεδιαστική ἀκρίβεια, ὁμοιότητες μέ τή φύση, προοπτική κ.λ.π. πού παραβιάζουν τήν ὀπτική ἀντίληψη τοῦ παιδιοῦ.

Πρακτική ἐφαρμογή μέ μικροδιδασκαλίες.

Τά θεωρητικά αὐτά μαθήματα μποροῦν νά διδάσκονται κατὰ τήν κρίση τοῦ καθηγητή, παράλληλα μέ τά ἐργαστηριακά, ἢ μέ καθορισμένη χρονολογική σειρά καί γιά τά δύο ἔτη σπουδῶν (πάντως ὄχι περισσότερο ἀπό μία ὥρα τήν ἐβδομάδα γιά κάθε ἔτος.

Β. Στό πρακτικό μέρος τῆς αἰσθητικῆς ἀγωγῆς

Εἶναι ἀνάγκη νά τονιστεῖ ὅτι λόγω τῆς φύσης τοῦ μαθήματος καλό εἶναι νά μή διαιρεθεῖ ἡ ὕλη κατὰ ἔτη σπουδῶν, ἀλλά νά διδάσκεται ἀπό τόν καθηγητή μέ ἐπιλογή, καλύπτονται ὅσο τό δυνατό περισσότερες καλλιτεχνικές δραστηριότητες πού εἶναι ἀπαραίτητες στό σπουδαστή τόσο σάν ὑπόβαθρο τῶν γνώσεών του ὅσο καί σάν ἀντικείμενο τῆς μελλοντικῆς διδασκαλίας. Πρέπει δὲ νά τονιστεῖ ὅτι οἱ ἄνω καλλιτεχνικές δραστηριότητες κυρίως στόχο ἔχουν:

- Νά κατανοήσει ὁ σπουδαστής ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἐλεύθερη δημιουργική δραστηριότητα χωρίς δεσμεύσεις ρεαλιστικῆς μορφῆς γιά τή μή παρέμβαση στή δημιουργική φαντασία τοῦ παιδιοῦ. Κατὰ τήν ἀσκηση τοῦ διδακτικοῦ τοῦ ἔργου.

Μορφές καλλιτεχνικῶν δραστηριοτήτων:

1.- Ζωγραφική

Ὁμαδική καί ἀτομική ἐργασία μέ ἀφετηρία τήν γύρω πραγματικότητα τίς μνημες καί τά βιώματα, τόν προβληματισμό γιά τό περιβάλλον φυσικό καί κοινωνικό - τή φαντασία, τήν ἐφευρετικότητα καί ἐπινοητικότητα. Πέρα ἀπό μίμηση τῆς φύσης, μέ ἀντίληψη δημιουργική πρωτότυπη, ἀναπλαστική.

Μέ τό χρώμα νά δίνονται οἱ στοιχειώδεις γνώσεις γιά τίς σχέσεις, καί τίς ἁρμονίες τῶν χρωμάτων, καθὼς καί τήν ἐλεύθερη δημιουργική

χρήση τους χωρίς δεσμεύσεις από τή φυσική πραγματικότητα.

*Υλικά: κόλλες, άκυρλικά, τέμπερες, δακτυλομπογιές κ.λ.π
έλεύθερο σχέδιο:

*Ελεύθερη απόδοση τών αντικειμένων μαζί με τό περιβάλλον τους.

*Υλικά: Μολύβι, κραγιόνια, κάρβουνο, παστέλ, λαδοπαστέλ, μαρκά-
δόροι, σινική μελάνη διαφόρων χρωμάτων και άλλα.

Χαρακτική

Χάραξη σέ λινόλεουμ ή και άλλα υλικά.

Τύπωμα (σταμπωτά)

*Απλές τεχνικές για τύπωμα με τή χρήση διαφόρων υλικών από τό περιβάλλον.

Συνθέσεις διακοσμητικής

α) Σέ χαρτί επίπεδο. *Απλές και συνθετώτερες.

β) Προσαρμοσμένες σέ έτοιμο αντικείμενο. Σ'αυτή τήν περίπτωση οί συνθέσεις πρέπει νά έχουν σχέση με τό είδος και τή φόρμα τών αντικειμένων πάνω στα όποία εφαρμόζονται.

Οί συνθέσεις διακοσμητικής δέν θά αντιγράφουν έτοιμες λύσεις, αλλά θά αναπτύσσονται κατά πρωτότυπο τρόπο.

*Επιδιώξεις

Κατανόηση τών γενικών αρχών τής διακοσμητικής σύνθεσης (ρυθμός- μέτρο- συγγένειες - αντιθέσεις) και τών δυνατοτήτων γι'ανάπτυξη πρωτοβουλίας μέσα σ'αυτές.

Γλυπτική - Πλαστική

*Υλικά: Πλαστελίνη, πηλός, γύψος, ξύλο, μαλακή πέτρα, σαπούνι και άλλα.

Ψηφιδωτό

Πέτρες, βότσαλα κ.λ.π.

Κατασκευές σέ δύο και τρείς διαστάσεις. Με χρησιμοποίηση διαφόρων υλικών π.χ χαρτί έφημερίδας, χαρτόνι, φελιζόλ, κουρέλια κ.λ.π.
*Ανάπτυξη εύρηματικότητας στή χρήση υλικού και στους τρόπους χρήσης. *Εφαρμογές με διάφορες τεχνικές π.χ

Κολάζ : *Ελεύθερη σύνθεση ποικίλων υλικών από τό περιβάλλον για τήν απόδοση συγκεκριμένων ή άφηρημένων εικόνων.

- α) σε επίπεδη μορφή
- β) σε ανάγλυφο, (σύνθεση υλικών για την απόδοση διαφόρων επιπέδων)

Μακέττα ψηφιδωτού με χάρτινες ψηφίδες κ.λ.π

Μεταλλοτεχνία

Μάσιες με διάφορα υλικά

Χαρτογλυπτική Κούκλες για κουκλοθέατρο.

Έλεύθερη σύνθεση στερεών με κουτιά, αφρολέξ, και άλλα διάφορα υλικά, τα όποια συναρμολογούμενα μπορούν ν'αποτελέσουν άφειτηρία αισθητικών κατασκευών.

Κατασκευές με υλικά όπως: ξύλα, χαρτιά, χαρτόνια, σύρμα, ύφασμα, μαλλιά, πλαστικά και άλλα, σε έλεύθερη ή συγκεκριμένη μορφή.

Μακέτες εσωτερικού χώρου (σημειό κ.λ.π) και έξωτερικού χώρου (πάρκο- παιδική χαρά κ.λ.π)

Διακοσμητικές εφαρμογές

Διακόσμηση σε αντικείμενα π.χ κουτιά, βάζα, μπουκάλια κ.λ.π. με χρώματα ή με διάφορα υλικά εν είδει κολάζ (ένθετα), και σε κάθε μορφής έτοιμα αντικείμενα με ενδιαφέρουσα κατασκευή.

Μωσαϊκό Με βότσαλα, κουμπιά και άλλα αντικείμενα.

Υφαντική (άργαλειός υποτυπώδης).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΔΑΡΔΑΝΙΝΟΣ